

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૦૨ કિંમત

ગ્રંથનામ શત્રુજીતીના અર્ધ

વર્ગાંક

मूल-त विष्णु-मंथालम्
प्रकृति
काल-वर्णनम्
अमहात्म्यम्

ॐ श्री गणेशाय नमः ॥
ॐ श्री गणेशाय नमः ॥
ॐ श्री गणेशाय नमः ॥

for

ગુજરાતી
ચોથી ચોપડીના અર્થ

વ્યાકરણ તથા કવિતાના અનવય સાથે

ખનાવનાર તથા પ્રસિદ્ધ કરનાર
ઈશ્વરલાલ માહાસુખ,
અમદાવાદ નંબર ૦ ૨ બની નિશાળમાં
૧ લો આસીસ્ટન્ટ.

આવૃત્તિ પેહેલી.

અમદાવાદ

છાપનાર “ગુજરાત યુનિયન પ્રેસ” નો માલેક

વાડીલાલ દલીચંદ

માણિકચોક આગળ કાગદીઓળમાં શા. ૦ મોતી
દલીચંદનું મકાન.

સને ૧૮૭૧—સંવત ૧૯૨૭.

કિંમત રૂ. ૩-૩-૬

કાપદા મુજબ રજીસ્ટર કરાવી છે.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
નોંધપાત્ર-સંગ્રહ
૬૦૨

ગુજરાતી

ચોથી ચોપડીના અર્થ

પાઠ ૧ લો.

મંડાવીસું-શરૂ કરાવીસું. (ક્રિ)

ગમશે-પસંદ પડશે. (ક્રિ)

સુંદર-સારી, મજાની. (વિ)

નવરા-કામથી પરવારેલા, ધંધા વગરના. (ક્રિ ૦ વિ ૦)

પશું-પાંખવાળા પશુ. (ના)

પરખું-પેદા કીધું. (ક્રિ)

પાઠ ૨ જો.

જીવત-જીવિયાં. (ના)

નડીઆર-હરણના, જેવું જાનવર. (ના)

રૂડ-ગરૂડપક્ષી. (ના)

ધ-ધોધવા, પ્રવાહ. (ના)

વો છે-રહે છે. (ક્રિ)

કો-ગુફા. (ના)

અવાજ-સાદુ ધાટો. (ના)

હાજો-હાજારો. (ના)

(૨)

પાલીઆ-ખરાખ. (વિ)

માંદા-આજની, કાહેલી. (વિ)

પાઠ ૩ જો.

પ્રાર્થના-રમરણ, રતુતી. (ના)

સંસાર-દુનિયાં, પૃથ્વી. (ના)

પર્વત-મોટા પાહાડો. (ના)

જોમ-જોર. (ના)

દાતાર-આપનાર. (ના)

પ્રાણીઆ-જીવ, જીવડો. (ના)

હરવું-ફરવું, યેન કરવું. (કૃ)

સોભીતા-સારા, રૂપાળા. (વિ)

સોમ-ચંદ્ર. (ના)

રમ્યા-ખનાવ્યા. (કૃ)

પાઠ ૪ થો.

પરગણુ-પારકાપર દયા રાખનાર. (ના)

ઢેખરાં-રોટલા. (ના)

ભો-ખીક. (ના)

અધમૂઝો-અર્ધા મુઝેલો (વિ)

કહલાં-પુણીઆની ભારીઝો. (ના)

પાઠ ૫ મો.

~~ખાવ-નાનું મરોવર.~~ (ના)

આપડોઆં-અડખડીઆં, ગોયાં ખાતો. (ના)

મૂઝતો-દેખતો. (કૃ)

કુળીજાપ-કુળી જવું તે. (કિ)

કાપ્પ-ખગલ. (ના)

ટોકો-આધાર. (ના)

ખોડુગતો-લંગડાતો.

પાઠ ૬ મો.

આપ-શક્તિ. (ના)

લંગલ-રાન. (ના)

આડોઅવજો-આધો પાછો. (વિ)

ભટકપો-આપડ્યો. (કૃ)

પોકેપોક-બુમેબુમ. (અ)

પાઠ ૭ મો.

હુટવું-ખુચી, લેવું. (કૃ)

મનસુખા-વિચાર. (ના)

અટકળ-આસરા (ના)

પરાણગત-પરાણા, ચાકરી. (ના)

ઘટારત-લાપક. (વિ)

ખિમ-પોકાર. (ના)

પાઠ ૮ મો.

ભોજન-જંખાનું, જમણ (ના)

ભજ્યાં-મણાના લોટના થાપ છે તે. (ના)

વર્ણન-વાત, હકીકત. (ના)

કમોદ-જિંઓ જાતના ચોખા. (ના)
 પકવાન-ભાતભાતના પકવાન. (ના)
 વડી-ચોળાની ઢાળની થાપ છે તે. (ના)
 પૂરણપોળી-વેડમી. (ના)
 કચોરી-ધારી નેપું. (ના)
 મુણજી-સાંભળજી. (કૃ)

પાઠ ૯ મો.

આંખા-કેરીનું ઝાડ. (ના)
 મરવા-નાની કેરી. (ના)
 કાછીઓ-તરકારી વેચનારો. (ના)
 શાખા-પાકવાપર આવેલી કેરી. (ના)
 આકુસ-કલમ-ખંને જાતની કેરી મુંબઈમાં ખારે
 માસ મળે છે. (ના)
 ધીર-હાલે મસે નહીં. (ના)
 મોર-આંખાના ફુલ. (ના)

પાઠ ૧૦ મો.

આત્તા-હુકમ. (ના)
 મોભાળ-ખરદાસ. (ના)
 ધર્મ-રીત, ઉપકાર. (ના)
 પાડ-ગુણ, ઉપકાર. (ના)
 ભાગવયું-વાપરયું. (કૃ)
 બહો-અવેળ, સાફું. (ના)

આભાર-ગુણ. (ના)

ભુડાં-ખરાખ. (વિ)

પાઠ ૧૧ મો.

પરખવું-શોધવું, પારખવું. (ક)

ખિક્કરું-મંતા વગરનું. (વિ)

કાપર-હેરાન. (ના)

ઠરતા-થોભતા. (કૃ)

પૂરા-ખરાખર. (વિ)

સરમાતો-જનવાતો. (ક્રિ)

પાઠ ૧૨ મો.

ગુરૂજી-મેહેતાજી. (ના)

સમીસાંજ-સંધ્યાકાળ. (ના)

પાપ-પગ. (ના)

જવારો-ખકખકાટ. (ના)

ગવાળો-ગાંસડો. (ના)

ખારો-કાપડો. (ના)

પાઠ ૧૩ મો.

આરો-છેડો. (ના)

માંકડો-રાતા મોનો વાંદરો. (ના)

સંગ-સંગાત. (ના)

પીતા-ખાપ, તાત. (ના)

પ્રકાશવું-તેજ, કરવું. (કૃ)

માતા-મા, માજી. (ના)

રૂપ-કાંતી. (ના)

પુત્ર-છોકરો. (ના)

કર્મ-નસીબ. (ના)

ઠોઠ-મુરખ. (વિ)

વડી-મોટી. (વિ)

ટાજો-મુકી દો. (કિ)

પાઠ ૧૪ મો.

કમાયો-પેદા કીધું. (કિ)

પત-પતીલ, ભરોસો. (ના)

સાદુ-મંદોખત, કરાર. (ના)

ઉભણી-મીઠાણી. (ના)

છેતરચા-ઠગ્યા. (કિ)

પાઠ ૧૫ મો.

દેવ-ધ/શ્વર. (ના)

ગાડીવાન-ગાડી હાકનારો. (ના)

ખંત-અરે. (ના)

ઉદ્યમ-મેહેનત, ધંધો. (ના)

વગડો-વન, રાન. (ના)

ચોકણા-ચોટી જાપ એવું.

વાટ-રાહા. (ના) (વિ)

મુરખ-ખેવકર. (વિ)

પાઠ ૧૬ મો.

કેળ-કેળનું ઝાડ. (ના.)

તાપોડીયાં-ખાસડીયાં. (ના)

સોનેરી-પાતળી છાલના ટુંકા કેળાં. (ના)

મખાળે-ટે.એ. (ના)

પાઠ ૧૭ મો.

નીળ-કાળો વાંદરો. (ના)

તાપ-ગરમી. (ના)

ફાળ-ફાલંગ. (ના.)

વળગી-ખાત્રી. (ફ)

લાગ-દાવ. (ના)

ખેટ-ટાપુ (ના.)

પાઠ ૧૮ મો.

દાનત-નીષા. (ના)

તરસ-સોપ. (ના)

નિરાંતે-એનથી. (ના)

ભાગ-હિરસો. (વિ)

કપાળે-નસિખે (ના)

પાઠ ૧૯ મો.

બીત-દીવાલ. (ના.)

ઉકળતું-ઉનું થતું (ફ)

મહા-મોટું. (વિ.)

માનવું-કબુલ કરવું (કિ)

ઉગરવું-ખરવું (કિ.)

પાઠ ૨૦ મો.

ઉનામણી-ઉનો. (ના.)

ચોટ-દાવ. (ના.)

ડોળવું-ચુંપાવું. (કૃ)

તત્કાળ-તરત (કિંવિં)

અંતઃ-તમર ખાઈ. (કૃ)

વિનાશ-નાશ. (ના.)

પાઠ ૨૧ મો.

સાચો-ખરો. (વિં)

વર્ગ-સરખુ શીખનાર છોકરાની હાર. (ના.)

ભાગભાગ-એકાએક (વિ)

નંખર-આંકડો. (ના.)

સાંભરતું-પાદ આવતું. (કિ.)

ધારો-કાપદો. (ના.)

પાઠ ૨૨ મો.

ટુપલ-મેળ. (ના.)

સાંભરચો- પાંદ આવ્યા (કિ)

પડપૂછ-તળવીળ. (ના.)

પાઠ ૨૩ મો.

આળ-તોહોમત (ના.)

(૯)

નવાઈ-અમરતી. (ના) નિત્ય-રોજ. (ના)

વાંક-તકસીર. (ના) સમે-એન પડે. (કિ)

પાઠ ૨૪ મો.

પંચાત-ચુકાદો. (ના) પહલાં-છાપડા (ના)

આવકાર-આદરમાન (ના) ન્યાય-ફેસલો (ના)

ઈનસાફ-ચુકાદો. (કિ)

પાઠ ૨૫ મો.

પ્રાણી-જીવવાળા. (ના) અટકચાળા-આડોં. (વિ)

ઉન-ગેટના પાલ. (ના) ફેર-તફાવત (ના)

વાળ-વાળની માળા. (ના)

પાઠ ૨૬ મો.

રૂંડી-ઝીણાં ઝીણા વાળ. (ના)

રૂપાળા-શોભિતા. (વિ) સુવૌળા-નરમ. (વિ)

ધટ-જડા કુમાસસળા. (વિ) લીસા-સાફ. (વિ)

પાઠ ૨૭ મો.

હેત-પ્રીત. (ના) અનર્થ-નુકશાન. (ના)

બસોલ-ગોફણા (ના) સમે-વખતે (ના)

ઘેરવું-નાંખવું (કિ) ડરી-ગીછીને (ક)

પાઠ ૨૮ મો

ષમ-આંટો (ના) મશ્કરી-મનક (વિ)

માદર-પાથરવાન્સ પીછોડી (ના)

મકુલો-સંઘો. (ના)

(૧૦)

પાઠ ૨૯ મો.

ગુગળાવું-અકળાવું (ક્રિ) કાતવું-સુતર કાઢવું (ક્રિ)
 વેઠવું-ખમવું સેઠેવું (ક્રિ)
 આઠી-સુતરનું જોળ ગુમખું (ના)
 તાંત-ખરના આસની દોરી (ના)
 બેપાટી-રોજગાર કરનાર (ના)
 પૂણી-રૂના ગાળાને સળીપર વાળી લાંબા આઠાર હર-
 લોતે (ના) વણકર-વાણનામ લોકો (ના)
 મળસકું-સહવાર (ના) રંગરંગ-રંગારો (ના)
 મુનડીઓ-સુતરનો ખરીદ કરનાર (ના)
 હસંખી-રાતી. (વિ)

પાઠ ૩૦ મો.

જોળખાણ-પીછાન. (ના) મળકાટ-ઝળકાટ. (વિ)
 ઝોઝિતો-ઝેકાઝેક. (વિ)
 માંચવો-કાઢાળી જેવું હથાઆર (ના)
 અવાજ-ઝાદ. (ના) ગભરાયો-અકળાયો. (ક્રિ)
 ખીખાધીખ-ઝેક પછી ઝેક. (ક્રિ.વિ.અ.)

પાઠ ૩૧ મો.

ભગડી-ઢાળકી, રણી (ના) ચીપ-નાની-પટ્ટી. (ના)
 કાનસ-રેતડી (ના)
 જતરડો-કાણ કાણાંવાળું હથાઆર (ના)
 વેષ-ઢોંગ (ના) મુસ-ગાળવાનો સંજો. (ના)

નોખા-જુદા. (વિ)

પાઠ ૩૨ મો.

નિર્દય-ધાત્રી ખુની (ના)

અપલક્ષ્ય-પરાખ દેવ (ના)

સલાહ-વિચાર. (ના) જુઠાણું-જુઠું (ના)

નીચ-હલકો તુરછ-(વિ)

પાઠ ૩૩ મો.

તકાવવું-ધારી રહેવું. (ક્રિ) છલંગ-કુદકો (ના)

માચી-નાની પીઠ વગરની ખુરસી (ના)

ગારા-અનગારા (ના) સાચવવું-સંભાળવું. (ક્રિ)

વાસ-સોડમ, સુગંધ (ના)

પાઠ ૩૪ મો.

ઉગારવું-ખચાવવું. (ક્રિ) આધાર-રોજ. (ના)

ખુશામત-વારે વારે કરગરીને કહેવું. (ના)

ચેતાવે-ખખર આપે (ક્રિ)

પાઠ ૩૫ મો.

હોજ-ટાંકી. (ના) ધોરી નસ-ધોરી રગ. (ના)

હુદય-અતઃકરણ. (ના) હાતરડું-ધાસ કાપવાનું (ના)

કાપણી-લણિયું, અનાજ કાપવાનું કામ. (ના)

મૂર-ઠોઠ, અણધડ. (વિ) સાવચેતી-હોશીઆરી. (ના)

પાઠ ૩૬ મો.

મુખ્ય-મોટું (વિ) સાંઠા-અનાજના લાંબા સોટા. (ના)

(૧૨)

ટોચ-મધાળું. (ના) કૃપા-મેહરખાની (ના)
 વીતવું-પવું ખનવું મથે પડવું (કૃ) જથાખંધ-સામટું (વિ)
 મજબુત-જોરાવર. (વિ)

. પાઠ ૩૭ મો.

જગ કર્ત્તા-જગતનો ખનાવનાર (નામ) પ્રાઠ-મોટા (ના)
 હુપ-ધોડો (ના) વાહન-ગાડી ધોડા વગેરે ખેસ (ના)
 વાનું (ના) વૈમાન-સ્વર્ગની યાજ (ના)
 સાજ-સામાન (ના) માનવી-માણસ (ના)

પાઠ ૩૮ મો.

મિથાં-રેસા (ના) ટટી, આવલી વાડ. (ના)
 આવલી-ગુથેલી ટટી (ના) મિથાં રેસાવાળુ (ના)
 કોપરેલ-કોપરેલ તેલ (ના) કેફ-ગીશા (નામ)
 ખગાડ-ખરાખ (વિ)

પાઠ ૩૯ મો.

કાસદ-ખેપીઓ (ના) ખંખાવાળો-ખંખો રાખનાર (ના)
 ખેભાન-ભાન વગરનો (ના)
 મધરાત-વચલીરાત (વિ) સુમારે-આસરે (ક્રિ.વિ.અ.)
 મોકપા-ખખડાળા (કૃ) ફાફડ-જલદીયાં (ક્રિ.વિ.)

પાઠ ૪૦ મો.

જગત્તી-ભાન (ના) શરે-ખહાફુરી (ના)
 ખુમો-પોકાર ધાંટા (ના) ગાંડા-દીવાના (ના)

કમાડ-પારણા (ના)

પાઠ ૪૧ મો.

ધડાકો-ઝોટો અવાજ (ના)

ભેગા-એકઠાં (કિ) યોમેર આસપાસ (વિ)

ભાગ-દાવ તક (ના) બાહુ-આગ. (ના)

અગ્નિશુષ્ક-આપું. (વિ)

પાઠ ૪૨ મો.

ઉધરાણું-માગતું એકંદુ કરવું. (ના)

દૂપ-પાદી. (ના) હરખાઇને-ખુશી થઇને (ક)

પાષરાજ-સીધો. (કિંવિંમ્મ)

ખરેખરી-સાચે સાચી (વિ)

જવાહિર-હીરા માણિક વીગરે (ના)

દરખાર-કચેરી. (ના) ઝાડો-તપાસ. (ના)

તપાસ-તજવીજ. (ના) સાક્ષી-સાહેદી (ના)

અસર-ફળ, પરિણામ (ના) ફકીર-સાંધ (ના)

ઝાડું-લંગડું.)વિ) બાહુબુંદે-નાંખ્યુ છે. (કિ)

પાઠ ૪૩ મો

જાડુગર-જાડુ મંત્ર જાણનાર (ના)

શાખાશી-માન. (નામ)

અનુમાન-અટકળ. (ના) સજ્જ-શિક્ષા (નામ)

રમૂજ-ગમત, મજા. (ના)

(૧૪)

પાઠ ૪૪ મો.

આકડો-ઝાડનું નામ (ના)

મળતા-સરખા (કિંચિંત્ત) ફાટ-ચીરા (નામ)

છેક-ધાણું (વિ) - જાટી-જુઠી (વિ)

અડે-અડકે. (કિ)

પાઠ ૪૫ મો.

ઝેટા-ગેટાં. (ના) અપળ-હોશીઆર. (વિ)

કરેલ-અચી નહી જાય તેવાં. (કિંચિંત્ત)

ધીમો-ટોટો. (વિ) ઠાકરાય-ઠાકરે આપ તે. (કૃ)

પાઠ ૪૬ મો.

ગુણવાળી-ફાયદાવાળી (ના)

શીંગાળી-શીંગણવાળી. (ના) ખડ-ધાસ. (ના)

પગાળી-પગ વાળી (ના)

પાઠ ૪૭ મો.

ઘટ-કુમાસવાળું, જાડું. (વિ)

ગોકળગાય-કાડીની માફક માલવાર ધીમો જીવડો. (ના)

ભાઆર-ગસીય, કંગાળ. (વિ) ગરમ-ઉનના (વિ)

ગરફન-ડોક. (ના) લખડેછે-લટકે છે. (કિ)

પાઠ ૪૮ મો.

માનવીજ-ગડગડાટ. (ના) વેગ-જોસ્સો (ના)

વાયુ-પવન, વા. (ના)

ત્રીભ-જુઆળના પાણીનાં શીથળાના મોટા ખડકા (ના)

(૧૫)

ઝળકારો-ઝમકારો. (ના) ઢઢારો-ઝઢળામણ (ના)

પાઠ ૪૯ મો

વચન-કબુલત. (ના) આંચ-ઝેચ. (ના).

ભજરાવીને-નાંખીને (કિંવિંચં)

બંધાવું-કબુલ થવું (ક)

પાઠ ૫૦ મો

ઉપાય-ઇલાજ. (ના)

ભડકો-મોટું-ખળતું. (ના) ચસળી-ચોળીને (ક)

લપેટી-રીટાળી. (ક) પોસો-ખોખો (ના)

રસોઇ-રંખાનું (ના) મઠી-મઠાડી (ના)

સહીસલામત-ક્ષેમ કુસળ. (વિ)

પાઠ ૫૧ મો

નાળચું-નાળી નળ, (ના)

અંકુળીકુંકુળી-ગભરાય, આકળી. (કિ)

લક્ષણ-ગુણ, ટેવ. (ના) ભીનવે-ભીનાળે. (ક)

જુગતી-તઃખીર, હીકમત. (ના) આજુગમતું-ના પસંદ. (વિ)

ઇરછા-મરજી, ખુશી. (ના) ગણકારે-પતન કરે. (ક)

કાળ-કુદકો કુંલંગ. (ના)

પાઠ ૫૨ મો

નજીક-પાસે. (વિ) લારે-ગેલ કરે. (ક)

પરગામ-પારકે, ગામ. (વિ) મોઢ-અવાજ થાટા (ના)

વાહાલ-હેત, ખાર. (ના) સંભારે-પાદ કરે. (કિ)

પાઠ ૫૩ મો

સાઉડી-સિસોળીયાનું પીછાંવાળું જનનવર. (ના)
 સાદા-ચિત્ર વગરનાં (વિ) ભાર-ખાન્ને. (ના)
 ધોરવું-ગળામાંથી, ઊંચતાં, સાદ, કાઢવો તે. (કિ)
 દર-૧૧ ફૂં, ખાડો. (ના) રૂવાં-ઝીણું ઝીણું વાળ. (ના)
 સફેદ-ધોળું ઉજળું (વિ)
 બુફું-અણી વગરનું જાડું (ક) હાથીઆર-ઓળાર (ના)
 એકગજ-એ હાથ: ખાર. તસુ (વિ)
 ગરબડ-તોફાન મ.તી (ના)

પાઠ ૫૪ મો

પ્રદક્ષિણા-આસપાસ ફરવું (ના) નજર-નીંધા (ના)
 અપટ્ટી-એક પાસા તરફ ખેંચી (વિ)
 આધાર-ટોકો. (ના)
 ઝડપ-તુફાન ઉતાવળ. (વિ)
 સ્થિર-જે હાથે ચાલે નહી તે એક જગ્યાએ કાયમ (વિ)
 પાસુ ખાળુ. (ના) ધંધો-રોજગાર, વેપાર. (ના)

પાઠ ૫૫ મો

સમુદ્ર-દરિયો, સાગર. (ના)
 ઉત્તર-માર વિશાનાં નામ છે (ના)
 નકશો-દેશનો નમુનો ચિત્ર (ના)
 ખંડ-જમીનના મોટા ભાગ: જેમાં ધણી દેશો આવેલા
 તે (નામ)

(૧૭)

દીપા-પાત્રુ (ના) ઉગમણ-પૂર્વ દીશા (ના)

આથમણ-પશ્ચિમ દીશા (ના)

વાંસો-પીઠ ખરડો (ના)

નમુનો-મૂકાપલો, વાનગી (ના)

ભૂગોળ-મૃત્તીનો ગોજો (ના)

પાઠ ૫૬ મો.

મખાણુ-ટોચ, ઉપલું પાસુ (ના)

કડકા-ભાગ (ના). બેટ-ટાકા દીપ (ના)

વળગેલા-જોડાયેલા (કુ)

અળગો-અલાપણો, જૂઠો. (વિ) મંદપ-વમલા (વિ)

પાઠ ૫૭ મો

રત્નતિ-રમણ, પ્રાર્થના (ના)

નિષેન-ગરીબ, પૈસા વગરના (વિ)

ખખશીશ-નજરાણું (ના)

સમર્થ-જોશવર, ખળવાન (ના)

અધિક-વધારે, ઘણું (ના)

યોગ્ય-ધટારત, લાયક (વિ) જગજીવન-જગતને જી-

વાડનાર પહોળી, ઈશ્વર (ના)

નીતિ-ચીતસર આલવાનું ધોરણ (ના)

નાશક-તીકળું (કુ) કુખીઓ-કુખીઆશ કુખી (વિ)

મુજને-મને પીતાને (સ૦)

સરજન હાર-પેદા કરમાર (ના)

ક્રાંતિ-નામના (ના) કામ-ઠોકાણું, જગો (ના)

જસ-પસ, માન, જપ (ન)

ભક્તિ-ધન્ય પ્રાર્થના (ના) પાપ-આપ રથાપ (ક્રિ)

સેકટ-દુઃખ વિપતિ (ના)

પાઠ ૫૮ મો

મામલતદાર-તાલુકામાં ઉધરાતદાર, પસુલ ઉધરાવનાર (ના)

પરુશ-ચોટી (ના) કચેરી-રાજ દરબાર. (ના)

વેડે-કાણું, છિદ્ર (ના)

હલવાઈ-ખાત્રી થઈ જવું. (કૃ) માથાકૂટ-કડાકુટ. (વિ)

અભણું-પારકું (ક્રિ० વિ० અ०)

નોંધી-લખી, ગણી. (કૃ)

પાઠ ૫૯મો

સુમાર-અસરો, અડસટો (ના)

સાહેબ-ટોપીવાળો, યુરોપીઅન શૃંગૃથ (ના)

ખુન-હથીઆરવતી મારવું, કતલ કરવું. (ના)

ગીતા-ધર્મની ચોપડી. (ના)

તકરાર-રજઝક. (ના)

અપમાન-ધેરઆપરૂ. (ના) સીમ-હદ, મર્યાદા (ના)

ટંટો-હજીઓ, ઝંધડો (ના) સપલ-વરસ. (ના)

નીકાલ-તોડ (ના) કારકુન-મેહેતો (ના)

ખમન-ખાલાણું (ના)

ઉદરસે-અહીંઆથી, ત્યાંથી (ના) કપડો-ઢાંચ (ના)

(૧૬)

પાઠ ૬૦. મો.

એકાકાર-સરખી (ના)

લોટલુ-ગોલાંટખાપ એવા કપ્પૂતરની જાત. (ના)

શોક-લિંગીરી, એક (ના) પહુ-જાગળાવાળું કપ્પૂતર.

(ના) કલગીદાર-તોરાવાળું (ના)

શિરાજી-કલગીદાર ટોપીવાળું કપ્પૂતર. (ના)

લક્ષી-મોરની પેઠે કળા કરી નામનાર કપ્પૂતર. (ના)

પરપરી-પરપર ધુજ્યાં કરે એવાં કપ્પૂતરની જાત. (ના)

ગિરેખાજ-ગોલાંટખાતું કપ્પૂતર (ના)

તરેહ રીત, યુક્તિ (ના)

અ સમાની-ભુરું, વાદળી રંગનું (વિ)

લિસોટા-કાપા, લીટા. (ન)

કાસદીઆ-કાસોદુ કરનાર, સંઘેસો પહેાંઆડનારાં કપ્પૂતર. (ના)

કળા-પાંખ પોડોળી કરીને નામવું તે (ના)

રળિયાંમણું-શોભાવતું (વિ) જોડો-સાથી, માદા (વિ)

ગોપાં-ગુલાંટ (ના) ગુલાંટ-આજોટવું તે (ના)

લોટી-ગુલાંટ ખાધી-(ના) કુંડાળું-ગોળ ચકર (ના)

પાઠ ૬૧ મો.

અંગ-શરીર, શરીરનો ભાગ. (ના)

ખાપરી-ખાયાનું તાલકું (ના)

મગજ-ખાપરીની અંદરનો ભાગ. (ના)

થોખા-થોખા, ગુચ્છા (ના)

પાઠ ૬૨ મો.

ફેફસું-જેણે ઠીને શ્વાસ લેવાય છે તે નળી. (ના)
તાળવું-મગજ આગળનો ભાગ. (ના)

પાઠ ૬૩ મો.

નં ધણીઆતું-માલીક વગરનું (વિ)
ખીડ-ખેતર, ધાસની જગો (ના)

પાઠ ૬૪ મો.

કુર-ધાતકી, નિરદય (વિ)
ભોગન-ઠસંમ (ના)
હરી-પરમેશ્વર, પ્રભુ (ના)
ઉપદેશ-ખાધ (ના)
સુકૃત-સાર કામ (ના) વચ્ચ-કપડાં લૂગડાં (મા)

પાઠ ૬૫ મો

સિકા-છ.પ, નાણું પાડવું તે (ના)
તરછટ-તરન, ખીલકુલ (ના)
વળા-પથારી (ના) ભાશા-ખોલી, લીપી. (ના)
અડી-દબાવવાનો સંચો, નારીના (ના)

પાઠ ૬૬ મો.

ગાંડાઈ-નાદાની, ઘેલાઈ (ના)
પુટી-મજબુતી, ટેકી (ના)
જાંઘા-ઉલટો. (વિ) કરજ-જેવું (ના)
ગેરફાવદા- ફાવદા વગરનું. (વિ)

(૨૧)

પાઠ ૬૭ મો.

ગંધક-એક જાતનો પીળો રંગનો ખજતો પદાર્થ (ના)
હુધિઆર-ઓજાર (ના)
ભરતરનું-લોઠાનો રસ ગાળ્યાથી જે મોટું ખનેલું તે (ના)
ધડતર-ધડીને ખનાવેલું લોઠું (ના) પોલાદ-ગજલેલ (ના)
સખ-જાપર-મજબુત. (વિ)
ખરડ-ભાગી જાપ એવું (વિ) માપુ-માપનું વાસણ (ના)

પાઠ ૬૮ મો.

કાટલાં-તોલ કરવાનાં માપ. (ના)
ખાંડી-વીસમાણ વજનનું માપ (ના)
બેડીજી- ૩૨ માણ વજનનું માપ (ન)
અધોજ-અડી રૂપીયા ભાર (ના)
કળશી-૧૬ માણનું માપ (ના)
ગજ-૨૪ તસુનું માપ (ના)

પાઠ ૬૯ મો.

મણીકો-માણ માપ તેવું વાસણ. (ના)
તસુ-એ આંગળ (ના). વીધાં-૨૦ વસાનું ભરત (ન)
વીસવાસી-વસાનો વીસમો ભાગ (ના)
વામ-છ હાથ (ના) અંતર-તફાવત, ફેર (ના)
અસલ-અગાઉ, જૂનું (અં)
મૈસ-આસરે પાણી ગાઉ. ૫૨૮૦ કુટ (ના)

(૨૨)

પાઠ ૭૦ મો.

વિવેક-સલુકાઈ (ના)

મરત્તદા-માન, આખરૂ (ના)

તોછડાઈ-હુલકાઈ (ના)

ખરેખરૂં-ખરાખર (વિ) સલુકાઈ-ઠાવકાઈ (ના)

વરતબું-મલબું (કિ) વારચા-અટકાવ' (કિ)

પાઠ ૭૧ મો.

નોવડયો-ઉછરયો, તૈયાર થયો (કિ)

પગલાં-ડગલાં, કદમ (ના)

આવકાર-આદરમાન (ના)

ખનભાગ્ય-મોટું નસીબ (વિ)

સરત-ધ્યાન, મન (ના) • દાગીને-ખેંચી, તેડીને (ક)

પાઠ ૭૨ મો.

આંગણાં-ખારણાંનો આગલો ભાગ (ના)

બળાવવા-વદાય કરવા (ક)

રીતભાત-રીતસર (ના) મજસરખુ-મારા જોવું (વિ)

પાઠ ૭૩ મો.

કકળાણ-ખુમરાણ, સોર (ના) મંડમાંડ-અમથુ (અ)

હાક-ખુમ, સંદ (ના)

ખિટા-દીકરા છોકરા (ના) ટેટ-વડના કૂળ (ના)

• ઠાવકાઈ-સલુકાઈ ડાહ્યાપણ (ના)

(૨૩)

પાઠ ૭૪ મો.

ભાઈબંધ-હોસ્તાર, મિત્ર (ના) પાથરણું-ખીછાનું (ના)
મોઢો-મોઢો પોચે હાથે ભરડોલો તે (વિ)
ખખર-ખંતર-સમાચાર (ના) શરમાઈ-લજવાઈ (કિ)

પાઠ ૭૫ મો

મિત્રાચારી-હોસ્તદારી. (ના) કુશળતા-આરોગ્યપણું (ના)
કર-હાથ. (ના) આગમન-આવવાનું, પધારવાનું. (અ)
મન-ખુસ (વિ) વદ-ખાલે. (કિ)
મધુરી-સારી મીઠી. (વિ) કેરૂં-નીશો. (ના)
કપટ-ફગો, છળ. (ના)

પાઠ ૭૬ મો

કરોડ-ખરડાની વચમાનું હાડકું(ના) રક્ષણ-સંભાળ. (ના)
ઝાલર-ઝૂલતી ચામડી. (ના)

પાઠ ૭૭ મો

માતાઆ-પાણીનો શેવાળ. (ના) મેરો-માળ. (ના)
મળસકું-વહાણું. (ના) ઠંડક-ટાઠક. (ના)
તમાસો-મજા, ખેલ. (ના)

પાઠ ૭૮ મો

ગમ-સમજ, તરફ (ના) રજ-ઝીણીરેત, થોકું(ના)
ભડકો-ખળતું (ના) મેશ-કાળજી. (ના)
દોર-મેઠાંઠીયાં (ના) ફરફર-ઝીણીઝીણી છાંટી (ના)

(૨૪)

પાઠ ૭૬ મો

દેખાડું-ખતાવું (કિ) ફાંફાં-આથડીયાં (ના)
 અચરજ-નવાઈ. (ના) ઠરવું-સાબિત થયું (કિ)

પાઠ ૮૦ મો

તાલ-મજા. (ના) શિશૈઈ-સાકડા મોડાનું વાસણ. (ના)
 ટોળ-મજાક. (ના) ફાંચું-ચાલ્યું. (કિ)
 અપચ-તાકીદી. (કિ વિ) ગજા-રમુજા, તાલ. (ના)
 તક-ચખત, વેળાસર. (ના) આગ્રહ-ળળાત્કાર (ના)

પાઠ ૮૧ મો

છડેલ-તોરવાળો, (વિ) ખતા-ઠોકર, ટોસ. (ના)
 ભમેલ-ભટકેલા રખડેલ. (કિ) ગોઠીઆ-દારતદાર (ના)
 ભૂત-પીશાચ. (ના) જૂગડું-જુગાર. (ના)
 કપૂત-નઠારો છોકરો. (ના)

પાઠ ૮૨ મો.

વણજરા-પોઠીપર અનાજ નાંખી વેપાર કરનારો. (ના)
 પેઠી-ફુકાન, વંશ. (ના) વહેમ-સંક, સંદેહ. (ના)
 સગવણ-સગાઈ. (ન્ધ)

પાઠ ૮૩ મો.

દોસ્ત-મિત્ર, ભાઈ બંધ. (ના) ભાજો-નીવકપટ્ટી. (વિ)
 ગોઠવું-એન પડવું. (કિ) પરાયું-પારકું. (વિ)
 પધારજો-આવજો. (કિ) નવરાશ-કુરસદ. (ના)
 ખૂમ-પાકાર. (ના)

(૨૫)

પાઠ ૮૪ મો.

કરતક-દગા ફટકાનાં કામ (ના)
 મુઢો-સાખિતી, દાખલો. (ના) દાવો-અખતપાર. (ના)
 સેવંધ-સગાઈ, વળગણ (ના)
 અંડાળ-પાપી માણસ. (ના) લાલ-એળ, શરમ. (ના)
 ખાટા-ભુંડા. (વિ) સાર-મતલબ. (ના)
 ઉદાસ-દિલગીર. (વિ) સંતાપ-ફુગ્ગ, આપદા. (ના)

પાઠ ૮૫ મો

ફ્લેટ-પથપર પાટી. (ના) છાનોમાનો-મુંગો. (વિ)
 રળીઆમણો-શોભાવતો. (વિ)

પાઠ ૮૬ મો

ડોસી-ધરડી ખાવડી. (ના) સાજંતાજંત સારી પેઠે. (વિ)
 ગમત-રમૂજ. (ના) અંધાપો-આધળાપણું. (ના)
 લાચાર-અનાથ, ગરીબ. (વિ)

પાઠ ૮૭ મો

ભાગ્યવાન-નસીબવાળો. (વિ) પીડા-ફુગ્ગ. (ના)
 શાખાસ-ધન છે. (અ) લીસી-શુંવાળી (ના)

પાઠ ૮૮મો.

કપૂલત-વચન, શરત. (ના) ઉત્તર-જવાબ. (ના)
 ધૂણીયું-હલાયું. (કિ)

પાઠ ૮૯ મો

આશનાવાશના-સેવા ચાકરી, ખરદાશ. (ના)

(૨૬)

રાદગૃહસ્થ-સારા માણસ (ના)

ફાળ-ધારકો, ફિકર. (ના)

હૃદય-અંતઃકરણ. (ના)

પાઠ ૯૦ મો

દશા-હાલ. (ના)

અવતરે-પેદા થાય. (ક્રિ)

બાળક-છોકરું. (ના)

ક્રીકો-નાનો છોકરો. (ના)

સાદ-સોર. (ના)

પાઠ ૯૧ મો

અવસ્થા-હાલ, દશા. (ના)

ગાયન-ગાવાનું, રાગતાન. (ના)

બદલે-જગોએ, અવેજમાં. (અ)

ઝડપ-તાકીદ, ઉતાવળ. (ના)

પાઠ ૯૨ મો

શિખર-ટોચ, મથાળું. (ના) અમત્કાર-અચંપા. (ના)

ક્ષેત્ર-ખેતર, તીર્થ. (ના) એગજેસો-પીગજેસો. (કૃ)

ધડાકો-મોટો અવાજો. (ના)

પાઠ ૯૩ મો.

નિંદા-બદબોઈ, ટીકા. (ના) ઉચરવું-ખાલવું, વદવું. (ક્રિ)

બાંતિ-વેહેમ. (ના)

કાર્તિવિંત-નામીયું. (વિ)

કરંત-કરવું. (ક્રિ)

રાપ-ગુસ્સો. (ના)

શિર-માથું મુસ્તક. (ના)

પાઠ ૯૪ મો.

હાણ-નુકશાન (ના) અવિચાર-વિચાર વગરનો (ના)

પડછાંચો-ઓઝો, છાંયડો પડ્યો. (ના)

નિહાગવું-ધારી ધારીને જોવું. (કિ)

વમોડવું-ખામી કાઢવી. (કિ) ભરાવ-દેખાવ શોભા. (ના)

ખડાઈ-મોટાઈ. (ના)

પાઠ ૬૫ મો.

નાન્યતર-નપુરક, નરે નહી, નેનારી નહી. (ના)

તિરાછીત-ત્રીજો (વિ)

સર્વનામ-નામને ઠોકાણે વપરાય છે તે શબ્દ (ના)

પાઠ ૬૬ મો.

પુરૂષ-માપડો (ના) શબ્દ-માણુશ (નાં)

આશામી-શબ્દ (ના) ગુરૂજી-મેહેતાજી (ના)

હલકા-નીચા. (વિ) ઠીક-કુરુત સાહે (કિ વિ)

પાઠ ૬૭ મો

તળી-તળેનો ભાગ. (ના)

મીરજી-જેઠેલી આસનો (વિ)

ખાલું-જોડાનો આગલો ભાગ. (વિ)

પિશોરી-ઉભી ચાંચનો. (વિ)

નરી-સાફ કરેલું ઉચી જતનું ચામડું. (ના)

ચંપલ-ખાલાં (વિ)

કાલખૂત-મોચાને, જોડા, ઠોકવાનું, ઓજાર. (ના)

સપાટ-ખડા, (ના)

આર-જાડી, અણીવાળી સોપ. (ના)

મુગલાઈ-મોગલ, લોકો પેહેર, તે. (વિ)

પાઠ ૯૮ મો

ઉપલાવવું-ફેરવવું. (ક્રિ) જાળ-કાર, કારણ. (ના)

સુખતળી-માંઝર. (ના)

મેલ-કચરો (ના) અશોક-સુખ એન (ના)

પાઠ ૯૯ મો

અશોક-સુખ, એન (ના)

પિંડ-શીર ક્રયા (ના) ખીચ-વચમો (અ)

કુકામ-નકારી જગો (ન) ક્રીચ-કાદવ (ના)

ગરથ-પૈસો (ના) ગાંઠ-ગીરો ખૂદ (ના)

પાઠ ૧૦૦ મો.

સાવું-પકડવું (ક્રિ) શત્રુતાઈ-કુસ્મનાઈ (ના)

મિત્રાતાઈ-મિત્રાચારી (ના) સદાઈ-હંમેશાં (અ)

શજનાઈ-માણુશા ઉપાણું (ના)

ભેગવું-મેગવવું (ક્રિ) વાશના-ખુશખો (ના)

સુખદાઈ-સુખઉપજાવનાર (વિ)

ઘેવ-અદખાઈ (ના)

પાઠ ૧૦૧ મો

ખટપટ-ખાંજગડ. (ના) ટાઠક-ઠંડક, સંતોષ. (ના)

કસ્મોઈ-ઘણી મુસલમાનની વરતીવાળું ગામ

મૂલ, ભાવ, કિંમત. (ના) વડો-મોટો. (વિ)

મોલીઓ-લાલસુ. (વિ)

(૨૬)

પાઠ ૧૦૨ મો

સોધ-તપાસ. (ના) ખાઈ-ખાડી, નીક. (ના)
મટાડી-ફર ઠરી. (કિ)
આપમતજળી-ગરજ સારનાર. (વિ)

પાઠ ૧૦૩ મો.

ઉજળો-સફેદ, ઘોળો. (વિ) હાટે-ફકાને. (ના)
કીકી-નાની છોકરી. (ના)
ગડલો-પૈસા નાખવાનું વાસણ (ના)
ભાગ-પાંતી, હિસ્સો. (ના)

પાઠ ૧૦૪ મો

ઝુંટવું-ખુશી લેવું (કિ) સંતોષવું-તરપત થવું. (કિ)
હરખાવું-ખુશી થવું. (કિ) પુછપાછ-તજવીજ. (ના)
સાથી-સોળતી. (ના) ખરચાવ-વપરાવ. (કિ)

પાઠ ૧૦૫ મો

ઝોટું-ખજાર. (ના)
ગાંધી-કરિઆણાનો વેચનાર. (ના)

પાઠ ૧૦૬ મો.

ઝડપલો-ઝટકયાળો. (વિ) ફાંકડો-રંગીલો (વિ)
ડારો-ધમકી. (ના) ધીર-સભુરી. (ના)
ડખી-દાખડી. (ના) ઝૂમી-ખાઝીને (કૂ)
ખાડાળાં-ચપટાં. (વિ) ધુખ-ધખદખને. (અ)
ચરમા-ઉપનેત્ર. (ના)

પાઠ ૧૦૭ મેા

ધડીઆળ-વખત જોવાનું યંત્ર. (વિ)

મિત્ર-છખી. (ના) અંતરે-છટે. (ના)

કુંડાળું-ચકરકું. (ના)

પાઠ ૧૦૮ મેા.

ખપોર-મધ્યાન (ના) નક્કી-ખચીરા (અ)

મધરાત-વચલી રાત. (ના) ઝટ-તૂરત, જલદી. (અ)

પાઠ ૧૦૯ મેા.

શીતળ-કુંડો (વિ) વનસ્પતિ-લીલોતરી. (ના)

પાનખર-પાંતરા ખરે તે રૂઠું (ના)

વણતેલ-તેલ વગરનું (ના) આપડીયો-પાવડીઓ (ના)

તંબાળ-પાન (ના) મહાર-રાગનું નામ. (ના)

એતીકાર-એતીવાળા. (ના) સરોવર-મોટું તળાવ. (ના)

પાઠ ૧૧૦ મેા

લાલચું-કાપણી, કરવી. (ક્રિ) ફોકટ-મિથ્યા. (ક્રિ० વિ०)

નચીત-ખેટીકર. (અ) તાકીને-ધારીને. (કૃ)

પાઠ ૧૧૧ મેા.

ધારાણા-ધરણા. (ના) સમાન-સરખું. (વિ)

જળ-પાણી. (ના) ખળ-જોર. (ના)

પાઠ ૧૧૨ મેા

પડકવું-ભારથી બોલવું (ક્રિ) અનુસ્વાર-મીકું (ના)

ગણ-ત્રણ અક્ષરની ટોળી (ના)

(૩૧)

પાઠ ૧૧૩ મો

પ્રકાર-જ્ઞત. (ના) પિંગળ-કવિતા ખનાવવાની રીત
શીખવવાની ચોપડી. (ના)

પાઠ ૧૧૪ મો

લં'યાણુ-લાંખો, વિસ્તાર (ના) વિસામો-આરામ (ના)
આરંભતા શરૂ કરતાં. (કૃ)

પાઠ ૧૧૫ મો

વિશ્રમ-આવકાશ. (ના)
અનુપ્રાસ-મળતા ઉચ્ચાર. (ના)

પાઠ ૧૧૬ મો.

કૌવત-જોર, ખળ. (ના) સરજી-પેદા કરી. (ક્રિ)
દરજી-મેરાઈ (ના)

પાઠ ૧૧૭ મો

સંપ-એક દીલ. (ના) નૃપ-રાજા. (ના)
અમલ-હાકમી, અધીશ. (ના) રૂચી-ભાવ. (ના)

પાઠ ૧૧૮ મો

ખુસગોદાર-સુગંધી. (વિ) ખાસાં-મનના. (વિ)
શાભિતું-દેખાવડું. (વિ) મીઠ-ગર. (ના)

પાઠ ૧૧૯ મો

ખાદીઆન-એક જ્ઞતનો વાળો. (ના)
ભભકાદાર-ખીલતો (વિ) ગળપણુ-મીઠાસ (ના)
તમાલપત્ર-તજના પાંત્રા (ના)

(૩૨)

પાઠ ૧૨૦ મો

સોંકડી-કોલ્હા ભેવું જનવર (ના)

અશીઠાર-અણીવાળું (વે) અખરદાર-હોસીઆર (વિ)

આ-આઈ (ના) પકાઈ-અંધાઈ (ના)

છાંટ-રંગની ભાત (ના)

પાઠ ૧૨૧ મો

સાહેબ-શીનોર (ના) શિકાર-ભક્ષ (ના)

માનવી-માણસ (ના)

પાઠ ૧૨૨ મો

કોઠો-કીનારો, પાર (ના)

સાંકડું-ઘેરવું (કિ) સાગર-સમુદ્ર, ફરીઆ (ના)

પાઠ ૧૨૩ મો

અમત્યકાર-અન્ય ખેલ (ના) આખુ-જીવગરનું આળીચી

વમળ-ભમરા (ના) ભરતી-પાણીનું આવવું (ના)

પાઠ ૧૨૪ મો

ડેરા-મોટાં તંબુ (ના) દીવાનખાનું-ખેઠકનો મોટો ઓરડો (ના)

અનુંકુળ-માફક (વિ) ખુટ્ટીઆ-ખીટ્ટીઆ (ના)

પાઠ ૧૨૫ મો

કળા-હીકમત યુક્તી (ના) પંચ-સંચો (ના)

પ્રત-નકલ (ના) શિળાછાપ-પથરાથી છાપવું (ના)

શાઈ-રૂસનાઈ (ના) ખેડોળ ખરાબ માલના (ના)

પાઠ ૧૨૬ મો

પ્રભુ-ઈશ્વર (ના) કૃત્ય-કામ, કારજ(ના)
કરમાય-ચીમડાય (કિ) પદાર્થ-ચીજ, વસ્તુ (ના)

પાઠ ૧૨૭ મો

ઝવડો-કચ્છડો, ટંટો. (ના) પરિક્ષા-તપાસ. (ના)
પંચ-પાંચ જણની ટોળી. (ના) કાવકી-ડાહી. (વિ)

પાઠ ૧૨૮ મો

ઉપરાણું-તરફવાળી. (ના) લાજતી-સરમાતી. (કિ)
જેનપણી-સાહેલી (ના) વાગી-અટકાવી (કિ)

પાઠ ૧૨૯ મો.

ભેજ-ભીની હવા. (ના)
સંધિવા-હાથ પગ રહી જાય તેવો વા. (ના)
સલેખમાં-મગજ ભારે થયેલો (ના)
વીનવું-ચીંગતયા સમજવું (કિ)

પાઠ ૧૩૦ મો

નામિઓ-પ્રખ્યાત. (વિ) રણ-રેતીનું મેદાન. (ના)
લેખાય-ગણાય (કિ)

પાઠ ૧૩૧ મો.

શોભાયમાન-સારૂ દેખાવવું. (વિ)
ઈલાકો-તાબાના પ્રાંત. (ના)
ખામ-ઠેકાણું, મુકામ. (ના)
છાવણી-મુકામ, પગાવ. (ના)
રેસીડટ-પારકા રાજમાં રહેનાર (ના)

(૩૪)

સાજાની-માટું શહેર (ના)

પાઠ ૧૩૨ મો

વાઝોટું-પવનનું તોફાન (ના) સૂઝી-માલગ પડી. (ક્રિ)

ગઢો-ગાંગડો ઠરેલો રસ. (ના)

પાઠ ૧૩૩ મો

ખિસોડી-હાંડીની જાતનો કાચ (વિ)

અપોદ્ધિ-એક જાતની રેતી (ના)

પારદર્શક-જેની આરપાર દેખાય તેવું. (વિ)

કંઘીલ-કાચનું ઘીવા કરવાનું ખાલું (ના)

હાંડી-કાચનો ડબ્બો. (ના)

પાલા-કાચનું જામ ગલાસ. (ના)

પાઠ ૧૩૪ મો.

ઉમ્મ-સાબુ બનાવવાનો ખાર (ના)

કાંકણ-એક જાતની ખંગડી (ના)

પ્રખ્યાત-નામીયો (વિ)

પાઠ ૧૩૫ મો

સંતોષ-આનંદ (ના) તીર-કીનારો કાઠો (ના)

લોભ-લાલચ (ના)

પાઠ ૧૩૬ મો

કાર-બહેવાર (ના) પ્રોઠી-મોઠી (વિ)

હજવો-હલકો (વિ) ઘાસાવું-માનઆપવું (ક્રિ)

સમુદ્ધુ-ખીલકુલ મુજસાથે (વિ)

(૩૫)

ક્ષોભ-દલગીરી (ના) મોહ-મોહોદી (વિ)
નુન્ય-ખેટ તોટો (ના) વપુવાન-શરીરવાળો (વિ)
પાઠ ૧૩૭ મો.

શંખ-વિશ્વ નામાર (ના) ગદા-માર છાપના (ના)
પદમ-નામ છે (ના)

પાઠ ૧૩૮ મો.

ગુણકારી-કાપદા (વિ) ખનુર-ખનુરીના ફળ (ના)
સાંપવો-શીરા જેવો લચકો (ના)
પેશી-ખનુરીના ફળનો ભાગ (ના)

પાઠ ૧૩૯ મો.

ખૂતારો-સાવરણી (ના) નીરો-મીઠી તાડી (ના)
ખેવકુફ-મુખ (વિ) સાવરણી-ખૂતારો (ના)
તાડી-તાડનો રસ (ના)

પાઠ ૧૪૦ મો.

રાજધાની-મોટું શહેર (ના)
રાજનગર-રાજ ગાદીનું મોટું શહેર (ના)
મસીદ-મુસલમાનને નિમાળ ભણવાનું ઠેકાણું (ના)
પુસ્તકશાળા-ક્રીતાખ્યાનું (ના)
વરઘોવમ્-મધ્ય ભાગે (અ)

પાઠ ૧૪૧ મો.

ખાદીલાં-સારાં, ડોળદાર (વિ)
દયેશાળ-ખાંચુ પાડેણુ (વિ)

ખંડેર-મોટા ઘર (ના)

પાઠ ૧૪૨ મો.

ભદ્ર-કલ્યાણ, રૂકુ (ના) કારન-કામ (ના)

મુખવાળા-મોંઢાવાળા (ના) કારમી-અન્ય (વિ)

સામગ્રી-સામાન સહીત (ના) રૂકુલ-નિશાળ (ના)

સ્વર્ગ-કૈલાસ. (ના) નર્ક-પાપી લોકોને રહેવાનો ધામ (વિ)

પાઠ ૧૪૩ મો

ખાહાફુર-હોંશીઆર (વિ)

મકમ-સાહેબ લોકની ખાઈડી (ના)

વીસો-સુનો, છુટો (વિ)

પાઠ ૧૪૪ મો

લંગર-સમુદ્રના વહાણને અટકાવવાનું હથિયાર (ના)

કળતર-ફૂંપાવો (ના) મછવો-નાની હોડી. (ના)

પાઠ ૧૪૫ મો.

ખડો-કુકડીનું રહેઠાણ (ના)

સપનું-સ્વપ્નું, ખુઆખ. (ના)

કબજો-ફાંસો દખાણ. (ના) સાર-મતલબ (ના)

પાઠ ૧૪૬ મો.

ખાતર-ધાસ, છાણ, વગેરે કોણી ગયેલો કચરો. (ના)

ધર-ભાતના તર, નાના છોડ. (ના) કાળા-ચોડા. (ના)

ધમધોકાર-સપાટાખંધ. (અ)

પાઠ ૧૪૭ મો.

જડ-મૂળ. (ના) ઉપણવું-ઝાટકવું, કરતર કાઢવું. (કિ)

માફક-અનુકુળ. (વિ) નીદી-સાફ કરી, ઉંચકી. (ક)

ખરીફ-એમાસાના પાકનું ધાન્ય. (ના)

રવી-શીઆળાના પાકનું ધાન્ય. (ના)

પાઠ ૧૪૮ મો

અમીર-મોટા માણસ. (ના)

પાલણપોષણ-ગુજરાત. (ના)

નાહર-ફાડી ખાનાર જનવર. (ના)

મસ્ત-જોરાવર. (વિ)

ઈતપાશી-ભરોસાદાર (વિ)

પાઠ ૧૪૯ મો

ગુલામ-વેચાણ લીધેલો ચાકર (ના)

ભયંકર-ખીયામણી (વિ) મોતીઆ-હોસગાતર. (ના)

હરિદો-મનની ધારણા.

પાઠ ૧૫૦ મો

સૂણેલો-સૂઝેલો (ક) આજની-માંદા.

કરાર-આરામ (ના) કાપદા-ધારા (ના)

પાઠ ૧૫૧ મો.

હિંસા-મારીનાંખવું. મેદાન-ખુલ્લી જગો (ના)

કમઝી-ધૂલ્લરી. (ના) ઉદાશી-શબગીર. (વિ)

(૩૮)

પાઠ ૧૫૨ મો

પાંસરા-સીધા (વિ) ઝાસવી-ગોમવી (કિ)

અ.ભિમાન-હુંકાર (ના)

પાઠ ૧૫૩ મો

ખંદર-દગીઆને કાંઠે આવેલું શહેર. (ના)

ટંગાવું-લટકી રહેવું (કિ) મૂલ-ભાવ (ના)

પાઠ ૧૫૪ મો

થોભ-પાર, છેડો (ના) તૃષ્ણા-તરસ, આતુરતા (ના)

આનિજી-કાલાવાલા (ના)

પાઠ ૧૫૫ મો

કડાકો-અપવાસ (ના)

મજા-કસર, ખામી (ના) ઠાવકું-શાણું (વિ)

નિશા-ખાતરી (ના) ભક્ષ-શીકાર (ના)

સડપ-સપાટાખંધ (અ) મધુરો-મીઠો (વિ)

મડપ-ઝડપથી (અ) સુર-અવાજ, સોર (ના)

પાઠ ૧૫૬ મો.

ટકુ-નાનો ઘોરો (ના) ભાગ્ય-નસીબ (ના)

કપકો-દોષ (ના)

પાઠ ૧૫૭ મો.

ગજખ-જુલમ (ના) રહેમ-દયા (ના)

કપકવું-અકકવું, થોભવું (કિ) જીવાળ-જીવવાળો (ના)

પાઠ ૧૫૮ મો

કાચડી-પાંડુના શોષથી ગળે બોલાય નહીં તે (ના)
ભોટવો-માઠીનો કુચડો (ના)

પાઠ ૧૫૯ મો

પ્રજ્ઞ-રૈપત (ના) પરિવાર-વંશ કપ્પીલો, (ના)
ધનહાણી-પૈશા વગરના (વિ) ધનવાન-તાલેવંન (વિ)
અભ્યાસ-માહાવરો (ના)

પાઠ ૧૬૦ મો

રતીપુર-જરાક- (વિ૦) આકરૂં-કપરૂં (વિ)
પરેજી-કરી (ના)
કરી-પરહેજી, ઓસડ પ્રમાણે ખાવા પીવાનું રાખવું તે (ના)
આપમત-પોતાનું ડાહાપણ (ના)

પાઠ ૧૬૧ મો

ઉપયોગ-અપ, વાપરવું (ના) નરાજ-ક્રોધ (ના)
સુરંગ-ખાણને બોડી જાદો પછી મારે દારૂ ભરી સળ-
ગાવે છે તે (ના)

પાઠ ૩ જો પરમેશ્વરની પ્રાર્થના. (૧)

એ પ્રભુ તૂં એકજ છે, તે આખી દુનિયા નીપજવી
છે પૃથ્વી, પાણી, અને મોટા પર્વતો એ બધું તેજ તેપાર
ખનાવ્યું છે. (૧) તારા, સારા, સોભાપમાન, સુરજને
વળી ચંદ્રમા, તે બધાને તેજ ખનાવ્યા છે. એમાં તારૂં
ભારે જોર છે. (૨) અમને જ ધણાં જ્ઞાન ગુણો આપેલા

છે તેનો આપનાર પ્રભુ તૂંજ છે કાંઈ પાપી માણસ હોય
તે એ બધો તારો આભાર ભુલી જાય. (૩) તૂ કજીઆ
લગાઈને કાઢી નાંખ ને પાપના સંતાપને મટાડ દયા કરી
ને નઠારી બુદ્ધિને પણ દુર કર અને દુઃખ કાઢીને સુખ
આપ. (૪)

પાઠ ૮ ભોજન. (૨)

આજ ભાઈ જે જમાણુ જમ્યા તેની વાત તમે સાં
ભળો કમોદના ચોખ્ખાનો ભાત ખનાવ્યો હતો, અને ઘણ
ધણી સારી ઊંચી જાતની હતી (૧) ફહોને વસોવી કઢી
ખનાવી હતી અને સારી વડી નાંખી હતી ધણી જીરૂ
જાતના શાક તળ્યાં હતાં, અને ખાસુરી, પુરી, ને દુધપાક
એ બધું હતું. (૨) વેડમી, લાડવા સૌ હતાં, વળી તેની
સાથે વડાં, કચોરીને કુંસાર હતો. ભજીઆં ને ભાજી બ
ણી સારી ખતેલી હતી, વળી તેમાં શીશ ને રાટલી પ-
ણ તેવીજ હતી. (૩) પાંચે પકવાનો પુરાં હતાં કે જે જ
મતાં ધણીં મજા પડે. મોઠા પાપડો અને તેની સાથે સે-
વો હતી વળી તજેલા ચણાનો રવાદ સારો હતો. (૪)

પાઠ ૧૨ નઠારા નિશાળીઆ વિષે (૩)

નઠારો નિશાળીઆ નિશાળમાં બધા આવી રહે ત્યા
રે પોતે આવે ને બધાના બેઠા પછી પોતે બેસે ને મેઢે
તાજી કેડે તે પ્રમાણે ચાલે નહી ત્યારે તે નઠારો 'ઘોંકરો
નિશાળે જઈ શું શીખે (૧) સાંજ પડી કે સુવાતું મન થા

યને પછી પોતાનો પાઠવાંચતાં તેના પગ થરથર ધુન્ધ્યાં કરે છે
લપવા ખસે નોકરીયા પાડે ને ભણવા માંડે તો ન્હાણે બક
બકાટ કરી ન્હાણાં તો નડારે છેકરે નિશાળે જઈ તે
શું શીખે? (૨) શબ્દના જોડણી પણ તેને આવડે નહીં ને
મનમાં ફાકર રાખે નહીં ને તેથી તેને ઘણી ભુલો પડે, તે
કત્તમો ભાગીને બધી એકઠી કરે ત્યારે તે નડારે છેકરે નિ
શાળે જઈ શું સીખે (૩) તેના મેલા હાથ ને ચોપડી પણ
મેલી કરે જોમ ઘેલી છેકરી બચકો મોઢા કરે તેમ
નડારે. નિશાળીઓ પોતાનું દફતર ગમેતેમ ધાલી મોઢુ કરે
તેના લૂગડામાં હજારો જુ આપણે જોઈએ ત્યારે તે નડારે
છેકરે નિશાળે જઈ તે શું શીખે.-(૪)

પાઠ ૧૩. નડારા નિશાળીઆ વિષે. (૪)

નડારે નિશાળીઓ મોઢી મોઢી વાનો કરે માટે નાના
છોકરાઓ તમે તેના સંગત મૂકી દેઓ, જો તમે એમ ક-
રશો તો કશી વાતનો છેડો આવવાનો નથી, તે નડારે
છેકરે નિશાળે જઈ શું સીખે (૫)

નિશાળમાં લઢે ને વઢે નહિંતો કુંઈ આડી બાજુ
એ પડે ને પોતાનું અર્ રૂપ બતાવે, ને તેને કોઈ શીખા-
માણુ દેનો કડવોઝર જોવો લાગે, તે નડારે છેકરે નિશા-
ળે જઈ શું શીખે (૬)

નિશાળમાં એ કર્મનો ફુટેલો મેઢેતાળને કાપર ક-
ર્યા કરે ને છુટે ત્યારે વાંદરાની થોડે મૂઠકા મારે ને નાસી

જાપ, તે છોકરા મા ખાપને વાહાલો લાગે નહિ, તે નઠારા છોકરા નિશાળે જઈ શું શીખે (૭) ને તેને ધણા જોર થી તમે નિશાળમાં ધાલો તો પણ તે મૂર્ખા કડી રીતે શીખે નહિ ત્યારે જમે તેમ બીજા માગીને પોતાનો ગુજારો કરે, તે નઠારા છોકરા નિશાળે જઈ શું શીખે (૮)

પાઠ ૨૦. માખીનું જન્મ. (૫)

એક માખીએ પોતાના મુખથી ખાલી જે મારા વાહાલા જન્મ્યા હું જઈને આવું ત્યાં સુધી આકાશમાં ઉડીસ નહીં (૧) ત્યાં ઉના પાણીના દેગડા ઉઠે છે તેની પાસે જે જાપ ને નજાર ચુકી જાપતો તે વખતે તરત મરી જશે આ પ્રમાણે માખી જન્મને શીખામણ દઈને જઈ ને જન્મ પોતાની પુઠ્ઠી પ્રમાણે આલ્યું (૩) અને પછી જન્મ પોતાના મન સાથે વિચાર કરવા લાગ્યું જે ધરડા માણસો વેલેમ વધારીને વાતો ધણી કરે છે. હું લગાર વારમાં જઈને આવું તેમાં મરૂં શેને (૪) એવો વિચાર કરીને ઉડી ગયું ને ઉઠતા પાણી પાસે ગયું એટલે તરત તમર ખાઈને પડ્યું ને મરી ગયું (૫) પછી જીવ જતી વખતે આલ્યું કે જે છોકરા આવી રીતે ચાલે ને મા ખાપનું માને નહી તેના નઠારા હાલ થાપ (જુઓ) (૬)

પાઠ ૨૭. પ્રાણી ઉપર હેતુ રાખવા વિશે. (૬)

જનવરનું કાંઈ વખત મન ભમે ત્યારે જમે તેમ હરે હરે, કાંઈ માણસ તે જમારા જીવને નિર્દયપણે કળ

માં ગોચી દુઃખ દે છે; તે એવી રીતે કે તેના પશ્ચાત્તાપ
ને તેમને છોડી મૂકે, પછી તેના આંખ ફાટે. તેને જોડે
મારી પછી તેને હથોડા વતી ધૂળમાં દાટે; એવું વગર
સ્વાર્થનું નુકશાન કરે, ખુદ્ધી વગરનો માણસ હોય તે આડ-
ના મૂળમાં આગ લગાડી ખસાડો રહે, માટે ભાઈઓ તો
મેં ઇશ્વરથી બીછીને એવાં પાપ કરવા મૂકી દેઓ, પ્રાણી
ઓના કુળમાં હેત રાખવા પ્રભુને પ્રેમથી યાદ કરો-જીવ
જાતા પગ, પાંખ પકડી તેને તોડીને પછી ખુશી થઈ જો
વાને મૂકી દે. તેને કાઢી વખત ફાંસો ધાલે પછી હાથ પ
ગ તરફડે, કાંટાને સોપની શૂળી ખનાવી તેમાં હાથ વતી
પ્રાણીને ગોચી, પક્ષી ઉપર ને ગોફળ ફેંકે તે દુષ્ટ માણ
સ મનમાં જરાએ વિચાર કરતો નથી.

પાઠ ૩૭ જગત કર્તા વિશે (૭)

જગતના ખનાયનાર ઇશ્વરે પૃથ્વી ઉપર ઘણી સારી
ચીજો પેદા કરી છે, તેથી આ સુખ પામે છે તેનો ગુણ
ગાવા બેસેતો પારજી આવે નહીં(૧). પૃથ્વી પાણીને મોટા
પર્વતો ને ઝાડીમાં આવેલાં ને ઘણાં ઝાડોછે. તેમ જળદા
ઘોડાને જોરાવર હાથીઓના બેસવાના વાહન તે વૈમાન
નેવાંછે તે ઇશ્વરે ખનાવ્યાછે(૨) ચંદ્ર, સુરજ અને તારાનો
ચંચકાટ, તે ખધાનો ઠાઠ ઠીક ખનાવ્યોછે; અને વખતે વ
ખતના સુખનો સામાન હે ઇશ્વર તે માણસને વાસ્તેજ
કીધોછે. (૩).

પાઠ ૪૬. ગાય વિશે. (૮)

ફાવદો કરે એવી શીંગડા વાળી ગાય પાણી પીતી નય છે ધાસ ખાય છે એનું કિયું રૂપ મળનું છે તેને આ ર પગ ને આર આચળ છે (૧) તેના પગની નીચે તળી એ ખડીમાં મોટા સોરા છે એનો આકાર સારો છે તે તમે જુઓ તેના પૂછડા ને છોડે વાળ છે ને રાજા ગો વાળીઓ તેના સંભાળ કરે છે (૨) જ્યારે બેઠેલી હોય તો રે ફોડ હજાવા કરે છે કાંઈ ઘોળી રાતી હોય છે હોહોતી વખત એનું દુધ ઘાળું સાંચું દેખાય છે ને તેના દહી માખણ ઘીને બધું પાયછે (૩) પેડા ખરશી ને દુધપાકને ખીર ખાતા પાક લાગતો નથી તે દુધનો ખાય છે તેમ એના પાસુદીને શીખડ ખને છે તે ખાયેા પેડમાં ફૂડક ખાય છે (૪)

પાઠ ૫૭ ઇશ્વરની સ્તુતી વિશે. (૯)

જ્યારે હું શહેર કે ખજારની ખહાર ફરવા નિશરૂ છું ત્યારે ઘણા ગરીબ લોકો મારા દીઠામાં આવે છે. અને આખી પૃથ્વીપરના બધા લોકો દુઃખી જાણાય છે. (૧) સર્વે સંક્રિતમાન ઇશ્વર મને જોજો બક્ષીસો કરે તે બધાનો પાડ હું શી રીતે વાળી સફાસ. (૨) ઘણા લાચાર લોકો ભુખ્યા ઘેર ઘેર ભટકે પણ જોઈએ તેટલું તેમને અન આપું છે. (૩) પૃથ્વી સમુદ્રને આકાશ અને પ્રભુ તારી જ લીલા ઝળકી રહી છે હું જ્યાં જોઉં ત્યાં ભારે ઠામ

છે તેનું સર્વ ઠેકાણે વ્યાપક છે (૧) હે ઈશ્વર તને માન
ધરો છે હું તને હમેશાં પાદ કંઈ એવી શક્તી મને આપ ને
નિત્ય સારી રીતે નિતિયા આજીવું કર ને મારા સઘળાં
કુળ તું કાલાડી નાંખ

પાઠ ૬૪. ઈશ્વરનો ઉપકાર. (૧૦)

રસ્તામાં ઉઘાડે સરીરે રઝળતા ઘણાં માણસોને હું
જોઉં છું પણ મનેતો સઘળા શરીરપર નવા નવા રંગના
તરેહે તરેહે વાળા લુગડાં મળેછે(૧)કેટલાએક ગરીબને રે
હેવાને ઘરખાર મળતાં નથી; પણ મનેતો રેહેવાને ઘર આ
ને રાતે સુવાને પથારીછે(૨)ખીન કેટલાએક નાનપણમાં
થા મોટી નકારા શબ્દ બોલતા રહ્યા છે ને જીભ સોગ
ન ખાય છે એવા તેઓ પાપી માણસ બોલાય છે(૩) બે
ધ કરવા થકા જ્ઞાન ઉપજ્યું ને મારા ઉપર પરમેશ્વરના
મેહેરબાની છે; તો તેથી ખીછીને હું સારા કામ કંઈ કે તે
ઈશ્વર પોતે પ્રસન્ન થાય.

પાઠ ૭૫. મિત્રાચારો વિશે. (૧૧)

વિદ્વાને વિદ્વાનબંને મિત્રો મળે. ત્યારે મોટેથી એક
ખીન સારા શબ્દ બોલે અને પેહેલાં એક ખીનને નમ
સ્કાર કરીને પાણી પાપ પછી પાન સોપાગીતી ખીડી આપી
શરીરની સુખાકારી પૂછે, પછી હાથ જોડીને કહેકે આપનું
અહિયાં કેમ પધારવું થયું? પછી વાતચિત્ત કરી ફેંડાપાડીને
હરખથી જીભ પુડે વિદ્વાને વિદ્વાનની એક ખીનની પ્રીતી

ધા તેમની દારતીમાં તેમનું મન ખુશી રહે-(૧) મૂર્ખાને દારતદારે જો મળ્યા તો તેઓ એકબીજાને ગાળ દઈ ગમત કરશે, અને અરસા પરસા લાત મારી વાતમાં મરકરી કરતાં જશે તેઓની દારતીનું મૂળ એકે પોતે નીશા કરવી અને કરાવવી; ને રમત રમીને લગાઈ ટોટા કરીને ઘેર જવું તેઓ મોઢે મીઠા મીઠા શબ્દો બોલે ને મનમાં કપટરાખે એવી મતલબના તેઓ સગા છે, એવા મુરખાની દારતી કરવી તે કાંઈ દહાડે જીવને નુકશાન પાડીઆડે છે.

પાઠ ૮૧. જુગારી છોકરા વિષે. (૧૨)

છોકરો છોકરો ધણી ઠોકરો ખાઈને ઠગાયછે; ને તેરમના રા લોકોની સંગત કરેછે, ને ધણી ઠોકરો ખાયછે. અને જ્યાં જીવતની પેટે ભટકેછે. ને જ્યાં કહેછે કે એ નહારે છે કરાછે. આર મુરખા ખામડીઆ દારતદારે તે સાંઠવાની માફક કાંઈવાર ટપેરાય છે. (૧)

જુગાર એ મોઢા ખરાબ ગુણ છે એથી ધણા લોકોને નુકશાન પાવેછે. ને માણસને ખાજેતો છોડે નહીં. ને તે પાછો હોં નહીં, જુગાર એ મોઢા ખરાબ ગુણ છે. તમે નહીં સમજાવે કે એમાં કાંઈ ફાયદો નથી, ને માણસ એને ખાત્રી રહ્યો તેનું જીવતર ફોગટ ગયું એમ સમજવું.

પાઠ ૮૩. કેફ વિષે. (૧૩)

કુતીઆમાં કેફ માણસની આખરે તથા શરમ નથી, તેથી તેનો કાંઈ ભરાસો ગણી કામ સોંપવું નથી. ને માણસ

ભાંગ, અણીણ ખાતો હોય તથા ખીજી કાંઈ વ્યસન કરતો હોય, તેને કોઈ પોતાના છોકરી આપે નહીં. (૧) તેની સંગત કરતાં ઘણાં માણસો ખીજી, રખેને આપણી લોકો ખ દગાઈ કરે, કોઈ માણસ કાંઈ વસ્તુ લઈ જાયતો કેશી માણસના ઉપર શક આવેછે.-(૨) કોઈ મોટા ઘરનો આખરુદાર માણસ હોય તરત તેના વીશ્વાસ કરતો નથી જો માણસ કેફ કરે તથા ખીજી વ્યસન કરે તે પાછળથી પસ્તાય છે (૩) કેશી માણસ કોનું ખજતું કોના ઉપર કાઢે ને જો પાલાને ખરાખ લત પડી હોય તેનો દોષ ખીજીને મૂકે; ને જ્યાં એકનો બેઠો હોયતો શરમાયછે. અને પોતાની નાતના માણસોને બધારવાને ઉપાય સોધે છે.-(૪) માટે ભાઈએ તમે એતી રાખો માટે એવા માણસની જોડે પ્રીતી રાખો નહિં જો ખાપડી કેશીને પરણી તેના જીવત રને ધીકાર છે.-(૫) કેશી વસ્તુ (ભાંગ અણીણ, માત્રમ, નાડી, દારૂ) વગેરેની સંગત કરે નહીં કરશે તો તમારે અંગે ખાત્રી રહેશે, સાપ કેફ જળની રેલ એ ત્રણ સાથે રમત કરશે નહીં સાપ કરડસે કેફ વળગશે, જળ યુગાડ શો

-(૬)

પાઠ ૯૯. કેફ વિષે. (૧૪)

કદી કેશી વસ્તુ ખીજી નહીં ને વિચારી કામ કરીએ નથી કદીને લોકોમાં માન વધે, ને નીત્ય રાજીમાં રહે કેફમાં રવાન જરાએ નથી એવું નકી માનજો, એથી આપ

જી જીવમે ઉલટું એન પાતું નથી ને સીધું કામ થતું નથી
હું ખરાખર કહુંછે એવું તમે ખાતરીથી માનજો, જો કેટલું
ન્યાય કરે તેની અકલ ઝાઝી થાય છે જ્યારે પાપનો
ધડો પાપથી ભરાય છે ત્યારે કેટલી માણસ છપાય છે માટે
વિચારીને જો માણસ કેટલું છોડી દશે તેના પર પરમેશ્વર
રાજી થશે-(૧)

કેટલી માણસ કેટલું કરીને ખજાનમાં ચાલ્યો ચાલ્યા
માં તે સારકે નકારે ડોકાણે પડી ગયો પણ તે નીચને
ખજાન પડી નહી, ને તેનું શરીર કાલ્વથી ભરાઈ ગયું, મે
લુગડાને છોડે પૈસા મુરખ ખાંધેલા હતા તે પૈસા જાઈ
બેઠો માટે દલપતરામ કવિ કહે છે કે તેણે પૃથ્વી ખશરમાં
થઈને મરે લીધી એવી રીતે નકામા ફળેત થઈ કેટલી મા
ણસે કેટલું કીધી -(૨)

પાઠ ૧૦૦. માણસ ઉપર હેત રાખવા વિષે. (૧૫)

અરે બાઈ ભાઈ તમે બધાની સગાઈ રાખો જોવા ભાઈ
બેઠેન હળી મળીને આવેછે. ને લગાઈ માણસમાં જાણાય
નહી તેમ લગ્યા નહી એવી માણસાંઈ પકડીને અને લુ
ચ્છાઈ ઠગાઈ છોડીને, ભલાઈની વાસના મેળવી તમે શત્રુ
તઈ તજી મનમાં મિત્રાઈ રાખો તો તમને સુખધાય એવું
માનમજે ને કુપ્રદાયક અદેખાઈ વારે મરી જાય માટે મી
ઠા મીઠા શબ્દ બોલો કે તેથી તમારા શરીરમાં સુખધાય.

પાઠ ૧૦૬. અટક્યાળી જીવો. (૧૬)

જે અટક યાજો છોકરો હોય-તે જ ટકાવિ નહિને
 બસે ત્યાં અટક્યાળા કરે છે (૧) ને કલમ, કાગળ ચપ્પુ
 જો વસ્તુ દેખે તે ઝડપથી ખાત્રી પડતો (૨) નાકહીએતો
 માને નહીં અને કશુંએ ધાનમાં સે નહીં ને તેને એકલ
 દીવસમાં બધી સમજાણ આવી ગઈ (૩) ધરડો માણસ
 મરમા, દાખડી મેલીને માળ ઉપર ગયો એટલે હરખ
 ભરે તે અટક યાજો છોકરો ખુશીથી લીધો (૪) ને તે
 મરમા જીવા એ નાક ઉપર ચડાવ્યાં ને પગ વટે દા-
 ખડી ધારીને જોવાલીધો. (૫) તે દાખડીનું ઢાંકણું થાણા
 જોરથી દીધેલું હતું તે ઉઘાડવાનેધણું જોર કાપું ને જોર
 થી પડયું ને અવાજપચો (૬) ને પછી તેના મોં ઉપર ત
 પખીર થઈ રહી એટલે ફાંકડો ફાંફાં મારવા લાગ્યો. ને
 ધીરજ રાખીસકચો નહીં (૭) ને પછી મરમા છાના ચોક
 માંનાંખ્યા ને છીકાખાવાલાગ્યો ને ધાક્રાને ગભરાચો એટલે
 થુ થુકરી પછીતે રડવાલાગ્યો. (૮). જો તે આખો
 વા જાય. તો આખો તે આંધજો થાયછે જે
 એ છોકરાને જોયા. ને મરમા ભાગી ગઈ
 પછી તે ડોસાએ ધમકા દેઈને કહ્યુંકે
 થઈ ને વળી નુકસાન થયું. તો તે
 લાડકવાપા જીવાતું એજ મતાનોછે.
 પરાં થઈ પડ્યાં દાખડીએ દાટવાજો,

તાની છદ્દ ગાનીમાં કાઢી દહાડો પાછાં એવો ધાટ બનાવ્યો નહિ (૧૧)

પાઠ ૧૦૯. ઋષ્ટઆનુ વર્ણન. (૧૭)

આરે ટાઢની મોસમ બેશીએ ત્રારે ઠંડો પવન વાય છે ને પાન ખર (૩૧)મા ઝાડના પાંદડા ખરી જાય છે તે વારે મળી પશા થાય છે શીયાળે ગોળ થાય છે તથા કપાસ ક-ગોળ પાડે છે ને ભોંકા રાચીરે તેજ બગાવે છે તથા પાન ખાય છે (૧) મોહોટા ભોંકા દગલી પહેરે છે તથા સાલ ઓઠે ને ગરીબ ભોંકાના પગને ગાલ ફાટી જાય છે ને એ મોસમમાં દાહાડો નાનો ને રાત બાંખી હોય છે ને શીયાળાની ઝારાકી થી જોર આવે છે - (૨) તાપ ની મોસમમાં પાણી ઊંડા પસી જાય ને નદી સરોવર જળ સુકાઈ જાય, ને ઝાડને સરવે નવા પાંતરાં આવે અને ફાવલા કારક કેસુડાના ફુલ થાય - (૩) હોળ, દુવારાને મોટા ખાગ ધણા સારા બાગે તે ચંદન, પંખા વહુલા બાગે એ સમાં કાપલટોકા કરે છે અને તાપ પડે છે તે એવો પથુ નથી - (૪) વરસાદની રૂઠું આવે છે

બાગે છે ત્યારે આખી પૃથ્વી પરની જમીન ખમ પડે છે અને ઝડુંતો ઝતરના કામ

છે - (૫) એવા ચંચલી, જુદાં જાય, તે

ખપાકુલ સારા ખીલી નીકળે છે આમા

છત્રીઓ હોય છે - (૬) એસવાને વારતે

હોયકો ને ખાટલો તથા માલવાને પાવડીઓ હોય છે.

પાઠ ૧૩૬. ભોભ ને સંતોષ વિષે કવિતા. (૧૮)

ભોભ કરવાથી ખસો માલતો વેહેવાર બંધ થઈ જાય છે અને ભોભથી ઇજ્જત આપણે ઝોઝી પાપ ને ભોભથી હેત પ્રીતી પણ વધે નહીં-(૧) ભોભથી ભારવહર રહે નહીં ને ભોભથી વેહેવાર માલે નહીં ને ભોભથી સધ જા ગુણ્યો છપાય ને ભારે હલકો પાપ-(૨) ને ભોભથી વીધા પંકાપ નહીં ને પુન્ય કરેલું જતું રહે ને તેથી ગુણ્ય ખપા કાંટા સુજ નેવા જાણવા અને ભોભ સધજા પાપતું મુજ જાણવું-(૩) જંને ભોકામાં ખુડાડે એવો ભોભ છે તેમાં ધણી દીલગીરની વાત છે ભોભ કરવા બીધે દોષ કહેલા છે પણ થવાનો માર્ગતો સંતોષ છે-(૪) ને નેસદા આનંદી છે તેને ધણું માન મળે છે સંતોષી નર સદાએ સુખી રહે છે સંતોષ રાખનારને શેની ખાટ છે પુરું પુન્ય છે-(૫) સંતોષીને રાજ્ય નેવા તેને ખાવાને ખબું ધાન્ય મળે છે સંતોષી જ છે નહીં તો પછી ગાંડો થઈ ને નહીં-(૬)

પાઠ ૧૪૨. અમદાવાદના ભદ્ર

ભદ્ર તે આપ્તિ ફુનિઆના લે

સૌથી સારા અર્થ છે પણ ડોકાણ જાણે શા કારણે કાળાશ
 થી ભદ્ર નજરે જીવામાંથી રૂખાવ છે-(૧) તે કહે કાળા
 મોંઠા વાળા એટલે કાળા કામના કરનારા માટે રહે છે તે
 કારણ કાળાશથી ભદ્ર જીવામાંથી નજરે પડે છે-(૨) જેની
 આખર ધણી છે એવા માણસ દુનીયામાં તેવા માણસ
 થી ભરેલી ઉજલી પુસ્તકશાળાનો -(૩) કામકામ જેવા કે
 જેનામુદ્દય રત્ન થાય અને કારમી કિંમત પામે એવી તું
 આ ઇંચેજી નિશાળનો-(૪) સ્વર્ગ, નક, ને આ મોકના રરતા
 બધા સહેલા છે તે રરતા જવાની એવા ત્રણ દરવાજા ઉ
 પમા આપી છે-(૫) જાહાં કે સુખની મનરાજી થાય એવી
 બધી સામગ્રી મળે એવા તું જીવિતથી જો કે આ કારણ
 કેવો બન્યો છે-(૬) આજ્ઞા શહાદો સુકરવારને દીપસે
 આ ડોકાણે સારી શોભા બને છે, અને બેઘડી શહાદે સા
 થી ગુજરી ભરાય છે-(૭) આતો અમદાવાદમાં મનરંજન
 થઈ જાય એવું ડોકાણું છે તે જોતાં મનમાં કવિ દલપત રા
 જી હરખ પામ્યો.-(૮)

ભિયાની વાત ભાગ ૨ જો. (૨૦)

પાર નહી ત્યાં માન આવકાર જતો
 હરેક વાતની તૂજણથી સદા તરફો
 થી તરપત થતો નથી.

જો હુલકો ન ગણવો. (૨૧)

૧૨ તે પરમેશ્વરની પ્રજા છે અને આ

૫૭ એક કુટુંબનાને તે એક ખાપની પ્રજા છે-(૧) તેમાં કાંઈ શરીર કાળા અને કાંઈ ગોરા હોય છે. તેમકે કાંઈ ગરીબ ને કાંઈ પૈસાદાર હોય છે પણ ખખાને સરખા નાણવા હલકા ગણવા નહી. (૨) કાંઈએ અવગુણ કરેલા હોય તેને ખદલે ગુણ કરવો એ સારા માણસનું લક્ષણ છે કેમકે જુઓ કે જ્યારે સૂખડને મળગાવીને ખાળી મુક્રીએ ત્યારે માંહેથી સાગી ખુશખી નીકળે છે. (૩) તેમ જ નાનું ખાળક જરા વાળ અંચેતો ગ્રીસ ચડતી નથી તે મ કાંઈ આણસમજીતુ માણસ નુકશાન કરેતા આપણે દીલમાં દયા રાખવી. (ગ્રીસ કરવી નહી) ૪.

{ સમાપ્ત } }

બાહર ખખર

નોએ લખેલી ચોપડીઓ માઠી પાસે તપાસ કરવા-
થી શેકડી કિંમતે મળશે હશ રૂપિયાથી વધારે રાખનાર બ
રાકોને હશાંશ કમીશન તથા પોસ્ટેજ આપવામાં આવશે.

રૂ.આ.પૈ.

કવિતા રૂપ હિંદુસ્તાનનો ઇતિહાસ.....	૦-૮-૦
બહારે પયોગીનાટક	૦-૫-૦
કવિતા સંગ્રહના અર્થ ખીજી આવૃત્તી.....	૦-૩-૦
હિંદુસ્તાનનો ઇતિહાસનો સંક્ષેપ.....	૦-૫-૬
ચોથા ચોપડીના અર્થ	૦-૩-૬
પાંચમી તથા છઠી ચોપડીના અર્થ છપાય છે	

